

BẢO VỆ QUYỀN TÁC GIẢ - NHÌN TỪ VỤ KIẾN ĐÒI BỒI THƯỜNG THIẾT HẠI NGOÀI HỢP ĐỒNG CỦA CÔNG TY TRÍ VIỆT

Phí Quốc Thuyên
Báo Phụ nữ Việt Nam
Email: thuyen505@gmail.com

Ngày nhận: 24/9/2018
Ngày nhận bản sửa: 20/10/2018
Ngày duyệt đăng: 05/11/2018

Tóm tắt:

Trên thực tế, vi phạm pháp luật quyền tác giả không có xu hướng giảm một phần do có sự hỗ trợ của công nghệ và internet. Mặt khác, ý thức tôn trọng quyền tác giả của các thương nhân và cá nhân vẫn chưa được nâng cao. Bài viết này nhằm làm rõ hơn vấn đề bảo vệ quyền tác giả nhìn từ một đơn vị hoạt động kinh doanh trong lĩnh vực văn hóa sáng tạo đồng thời đặt ra những vấn đề trong công tác thực thi pháp luật sở hữu trí tuệ trước các hành vi vi phạm pháp luật quyền tác giả. Tác giả cũng đề xuất Hội đồng tuyển chọn án lệ quốc gia sớm tuyển lựa một số bản án điển hình về xử lý vi phạm pháp luật quyền tác giả, đăng công khai trên cổng thông tin của Tòa án nhân dân tối cao, tập huấn cho Tòa án các cấp, giúp cho các chủ thể bảo vệ hiệu quả hơn quyền sở hữu trí tuệ trong thời gian tới.

Từ khóa: Công ty Trí Việt; quyền tác giả; sở hữu trí tuệ; tác giả; tác phẩm; vi phạm bản quyền.

Mã JEL: K11

Protecting Author's Rights - From the Lawsuit of the Extra-contractual Damage Compensation of Tri Viet Firm

Abstract:

In reality, the issue of copyright infringement will not reduce because there is the support of technology and internet. In other way, the awareness of enterprises and individuals in respecting the copyright has not been improved. This research clarifies the protection of copyright from a business working in creative culture field and raises the law enforcement in intellectual property about the copyright infringement. The author also proposes that the National Selection Council of Case Law should soon select typical law cases of infringement of copyright in order to post on the portal of the Supreme People's Court, train for the Courts at all levels. That will help the subjects to protect intellectual property rights effectively.

Keywords: Copyright; Copyright infringement, Tri Viet firm, Intellectual property, Works.

JEL code: K11

1. Đặt vấn đề

Theo số liệu của Công ty TNHH văn hóa sáng tạo Trí Việt (Công ty Trí Việt tên giao dịch quốc tế là Công ty First News), tính đến năm 2016, vấn đề bản quyền của Công ty bị vi phạm đã lập những kỷ

lục đáng buồn. Cuốn sách “Đắc nhân tâm” của tác giả Mỹ Dale Carnegie (do Công ty Trí Việt nắm bản quyền tại Việt Nam) bị làm giả đến lần thứ 13. Trong tổng số hơn 1.000 đầu sách đã có kể từ khi Công ty Trí Việt hoạt động thì có tới 278 đầu sách bị làm giả

(Cúc Đường, 2016, 2).

Theo báo cáo của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (2014), trong năm 2013, thanh tra Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã tiến hành xử phạt vi phạm hành chính đối với hành vi xâm phạm quyền tác giả đối với chương trình máy tính với số tiền 2.033.000.000 VND và yêu cầu ba website tháo gỡ hàng nghìn bộ phim vi phạm bản quyền của sáu hãng phim lớn của Mỹ. Thanh tra Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch cũng đã tiếp nhận 60 đơn thư khiếu nại có liên quan đến tranh chấp quyền tác giả đối với 142 đầu sách của 25 nhà xuất bản. Đó là chưa kể đến các trường hợp xử lý ở các địa phương.

Trong khi tình trạng vi phạm bản quyền tác giả có xu hướng gia tăng do có sự hỗ trợ đặc lực của công nghệ và internet thì vấn đề thực thi bảo vệ tác quyền đang đặt ra nhiều vấn đề. Lực lượng thanh, kiểm tra chuyên ngành mỏng và chủ yếu tập trung vào khâu hậu kiểm. Mức độ xử lý vi phạm hành chính trong lĩnh vực này cũng nhiều hạn chế. Ngay cả khi vụ việc được đưa ra giải quyết tại tòa án thì cũng còn rất nhiều vấn đề khiến cho bên bị xâm phạm rất khó khăn trong việc theo đuổi vụ kiện.

2. Tổng quan về tình hình nghiên cứu

Trong những năm gần đây ở Việt Nam đã có nhiều bài báo lên tiếng về tình trạng vi phạm pháp luật quyền tác giả. Các bài báo chủ yếu tập trung vào việc nêu lên thực trạng quyền tác giả bị xâm phạm trên các lĩnh vực như văn học, âm nhạc, hội họa... Trong đó những vụ việc nổi cộm, thu hút sự quan tâm của dư luận được các báo tập trung phản ánh diễn biến cũng như quá trình xử lý vi phạm của cơ quan chức năng có thẩm quyền.

Về lĩnh vực nghiên cứu, theo khảo sát của tác giả, đã có một số công trình nghiên cứu về vấn đề bảo vệ quyền tác giả như: “Pháp luật quốc tế và kinh nghiệm một số nước về bảo hộ quyền tác giả đối với tác phẩm âm nhạc” (Trần Thị Thùy Dương, 2016); “Bảo hộ quyền tác giả đối với tác phẩm báo chí theo pháp luật Việt Nam” (Nguyễn Minh Hải, 2016) và “Những thách thức về mặt pháp lý trong việc bảo hộ quyền tác giả trong môi trường internet” (Lê Thị Nam Giang, 2014). Tuy nhiên, chưa có một công trình nghiên cứu cụ thể nào về vấn đề bảo vệ quyền tác giả, nhìn từ thực tiễn tại một đơn vị kinh doanh các sản phẩm văn hóa. Vì vậy, tác giả hy vọng sẽ góp tiếng nói để các đơn vị sản xuất, kinh doanh trong lĩnh vực sản phẩm văn hóa có thêm căn cứ trong việc thực hiện các biện pháp bảo vệ quyền và

lợi ích của mình trong lĩnh vực sở hữu trí tuệ. Bên cạnh đó, công trình cũng góp tiếng nói để các cơ quan quản lý có cái nhìn đúng đắn hơn trong việc bảo vệ quyền tác giả đối với không chỉ người sáng tạo ra tác phẩm mà còn với cả chủ sở hữu tác phẩm.

3. Quyền tác giả đối với tác phẩm

Theo Luật Sở hữu Trí tuệ, “tác phẩm là sản phẩm sáng tạo trong lĩnh vực văn học, nghệ thuật và khoa học thể hiện bằng bất kỳ phương tiện hay hình thức nào” (Quốc hội, 2009).

Theo định nghĩa trên thì chỉ những sản phẩm mang tính sáng tạo thuộc lĩnh vực văn học, nghệ thuật và khoa học thì mới được xem là tác phẩm.

Tác giả chính là người đã sáng tạo nên tác phẩm. Trong quá trình sáng tạo, tác giả phải bỏ công sức, trí tuệ và trong nhiều trường hợp là cả tài sản để tạo nên tác phẩm. Vì vậy, pháp luật đưa ra những quy định để đảm bảo lợi ích của tác giả và chủ sở hữu tác phẩm cũng như tạo động lực để thúc đẩy các cá nhân, tập thể đầu tư cho sáng tạo trên các lĩnh vực văn học nghệ thuật và khoa học.

Như vậy, quyền tác giả được hiểu là chế định pháp luật mà ở đó người tạo ra tác phẩm được công nhận các quyền đối với tác phẩm. Hay nói cách khác, quyền tác giả là phạm vi những quyền mà pháp luật thừa nhận và bảo hộ đối với tác giả có tác phẩm. Theo Quốc hội (2009, Điều 18), quyền tác giả đối với tác phẩm bao gồm quyền nhân thân và quyền tài sản. Theo đó, quyền nhân thân là quyền gắn liền với tác giả gồm các quyền: Đặt tên cho tác phẩm; đứng tên; công bố hoặc cho người khác công bố tác phẩm (trong trường hợp tác giả đồng thời là chủ sở hữu tác phẩm); bảo vệ sự toàn vẹn của tác phẩm.

Nếu như quyền nhân thân đều gắn liền với tác giả (trừ quyền cho phép người khác công bố tác phẩm) thì quyền tài sản có thể do tác giả hoặc do chủ sở hữu quyền tác giả thực hiện. Trong nhiều trường hợp thì tác giả lại không có quyền tài sản mà quyền này thuộc về quyền của chủ sở hữu quyền tác giả. Quốc hội (2009) quy định các quyền tài sản gồm: Làm tác phẩm phái sinh; Biểu diễn tác phẩm trước công chúng; Sao chép tác phẩm; Phân phối, nhập khẩu bản gốc hoặc bản sao tác phẩm; Quyền cho thuê bản gốc hoặc bản sao tác phẩm điện ảnh, chương trình máy tính.

4. Các phương thức bảo vệ quyền tác giả

Phương thức bảo vệ quyền tác giả là những cách thức mà chủ thể của quyền tác giả hoặc cơ quan

có thẩm quyền sử dụng các quy định của pháp luật để khẳng định quyền tác giả đó thuộc về tổ chức, cá nhân nào cũng như áp dụng các chế tài xử lý vi phạm nhằm duy trì hiệu lực của các quy định pháp luật thuộc lĩnh vực này. Việc bảo vệ quyền tác giả của tác giả hay chủ sở hữu quyền tác giả ở đây có thể là bảo vệ chủ động và bảo vệ khi nhận thấy quyền tác giả bị xâm hại.

Theo các quy định hiện hành của pháp luật Việt Nam, việc bảo vệ quyền tác giả có 3 phương thức sau: Tự bảo vệ; bảo vệ từ cơ quan quản lý nhà nước và bảo vệ từ cơ quan tư pháp.

Tự bảo vệ: Là việc chủ thể của quyền tác giả chủ động sử dụng các cách thức khác nhau để bảo vệ các quyền nhân thân và quyền tài sản đối với tác phẩm của mình. Theo đó, tác giả, chủ sở hữu tác phẩm sẽ thực hiện đăng ký quyền tác giả. Mặc dù pháp luật không bắt buộc tác phẩm phải đăng ký mới được bảo hộ mà nó được bảo hộ ngay từ khi tác phẩm hình thành. Tuy nhiên, việc đăng ký quyền tác giả lại là căn cứ pháp lý quan trọng khi xảy ra tranh chấp. Vì vậy, việc đăng ký quyền tác giả được khuyến khích và đây là một cách để tự bảo vệ. Bên cạnh đó, tác giả, chủ sở hữu tác phẩm còn có các phương thức tự bảo vệ khác như khai thác tác phẩm; khiếu kiện khi cho rằng quyền tác giả của mình bị vi phạm.

Bảo vệ thông qua cơ quan quản lý: Đây là hoạt động bảo vệ từ hệ thống hành chính. Hệ thống hành chính tổ chức theo nguyên tắc chung là chính phủ thống nhất quản lý về bảo hộ quyền tác giả trong phạm vi cả nước, bộ phụ trách vấn đề này là Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch. Trong Bộ có Cục Bản quyền Tác giả. Đây là cơ quan hỗ trợ cho Bộ trong vấn đề quyền tác giả. Ngoài ra còn có các cơ quan khác: Thanh tra chuyên ngành văn hóa, thể thao và du lịch, cơ quan hải quan, cơ quan quản lý thị trường, cảnh sát kinh tế, an ninh văn hoá, bộ đội biên phòng. Ở địa phương cũng có các cơ quan tương ứng chịu trách nhiệm trong phạm vi của mình.

Bảo vệ thông qua cơ quan tư pháp: Hệ thống tòa án, viện kiểm sát nhân dân và cơ quan điều tra là những cơ quan tư pháp được pháp luật trao quyền thực hiện xử lý các khiếu kiện dân sự về lĩnh vực vi phạm bản quyền và tiến hành điều tra, truy tố, xét xử đối với tội phạm thuộc lĩnh vực vi phạm sở hữu trí tuệ.

5. Bảo vệ quyền tác giả nhìn từ Vụ kiện đòi bồi thường thiệt hại ngoài hợp đồng của Công ty Trí Việt

5.1. Tóm tắt vụ kiện

Năm 2011, Công ty Trí Việt đã phát hiện Cơ sở gia công Huy Thi do ông Nguyễn Văn Thi làm chủ in trái pháp luật hai tác phẩm trên không được sự cho phép của Trí Việt, công ty đã yêu cầu cơ quan chức năng kiểm tra. Ngày 12 tháng 11 năm 2011, Cục quản lý thị trường Hà Nội (Đội quản lý thị trường số 15) đã xuống kiểm tra, lập biên bản thu giữ toàn bộ những cuốn sách do cơ sở Huy Thi in ấn. Ngày 3 tháng 1 năm 2012, Ủy ban Nhân dân thành phố Hà Nội đã ra quyết định xử phạt vi phạm hành chính đối với ông Nguyễn Văn Thi với nội dung là xử phạt tiền và tịch thu tiêu hủy toàn bộ số sách và bìa hai cuốn sách trên (Trần Văn Nam, 2014, 282 – 283).

Ngày 8 tháng 3 năm 2013, Giám đốc Công ty TNHH Văn hóa – sáng tạo Trí Việt Nguyễn Văn Phước đã có đơn khởi kiện “về việc chấm dứt hành vi vi phạm và bồi thường ngoài hợp đồng”. Đơn yêu cầu Tòa án nhân dân huyện Thanh Trì (Hà Nội) buộc Cơ sở gia công sau in Huy Thi có địa chỉ tại Tập thể in tổng tham mưu thôn Lưu Phái, xã Ngũ Hiệp, Thanh Trì, Hà Nội chấm dứt mọi hành vi xâm phạm tác quyền và bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ về nhãn hiệu.

5.2. Bản án sơ thẩm

Căn cứ đơn khởi kiện ngày 8 tháng 3 năm 2013, đơn khởi kiện bổ sung ngày 12 tháng 4 năm 2013, Tòa án nhân dân huyện Thanh Trì đã thụ lý đơn khởi kiện của Công ty TNHH Văn hoá sáng tạo Trí Việt đối với cơ sở gia công sau in Huy Thi.

Phía nguyên đơn, Công ty Trí Việt khẳng định các tác phẩm mà cơ sở gia công sau in Huy Thi bị thu giữ như nêu trong đơn khởi kiện thuộc quyền sở hữu của Công ty Trí Việt. Các cuốn sách đó đã được đăng ký bản quyền và có chứng nhận. Những tổn thất mà Cơ sở gia công sau in Huy Thi gây ra cơ bản được tính, bao gồm thiệt hại về vật chất và tinh thần với tổng số tiền là 1.215.080.000 VND. Tuy nhiên, trong đơn khởi kiện bổ sung ngày 12 tháng 4 năm 2013 và tại các lời khai tiếp theo, Công ty TNHH Văn hóa – Sáng tạo Trí Việt đã rút một phần yêu cầu đòi bồi thường thiệt hại ngoài hợp đồng. Theo đó, nguyên đơn chỉ tập trung vào 2 nội dung yêu cầu bị đơn là ông Nguyễn Văn Thi phải bồi thường:

- Thiệt hại về vật chất do hành vi xâm phạm nhãn hiệu hàng hoá được bảo hộ theo Luật sở hữu trí tuệ là 500.000.000 VND;

- Thiệt hại về tinh thần do bị tổn thất về danh dự,

uy tín của Trí Việt là 50.000.000 VND.

Tổng cộng là 550.000.000 VND.

Phía bị đơn thừa nhận hành vi vi phạm nhưng cho rằng vi phạm đã bị xử lý hành chính nên không chấp nhận yêu cầu đòi bồi thường thiệt hại như nguyên đơn đưa ra.

Theo đánh giá của tòa án nhân dân huyện Thanh Trì, tất cả những tác phẩm của công ty đều được mua bản quyền và được độc quyền phân phối trên thị trường Việt Nam. Với chức năng đó, Công ty TNHH văn hoá sáng tạo Trí Việt được độc quyền dịch và xuất bản ở Việt Nam hai ấn phẩm là “*Quảng gánh lo đi và vui sống*” và “*Bảy thói quen của bạn trẻ thành đạt*”. Công ty đã đăng ký tại Cục Bản quyền Tác giả và đã xuất bản trên thị trường hai cuốn sách trên.

Hội đồng xét xử xét thấy theo giấy phép kinh doanh ngày 14 tháng 1 năm 2003, hộ kinh doanh cá thể Nguyễn Văn Thi có chức năng đóng sách sau in, nhưng không được sự cho phép của công ty TNHH văn hoá sáng tạo Trí Việt, ông Thi đã đóng sách sau in hai ấn phẩm “*Quảng gánh lo đi và vui sống*” và “*Bảy thói quen của bạn trẻ thành đạt*” của Công ty Trí Việt. Vì vậy, ngày 12 tháng 11 năm 2011, Cục quản lý thị trường Hà Nội đã kiểm tra, lập biên bản thu giữ toàn bộ những cuốn sách do hộ kinh doanh cá thể Nguyễn Văn Thi đóng, ngoài ra không thu giữ hay lập biên bản về hành vi nào khác (Tòa án nhân dân huyện Thanh Trì, 2014, 6).

Ngày 3 tháng 1 năm 2012, Ủy ban Nhân dân thành phố Hà Nội đã ra quyết định xử phạt vi phạm hành chính đối với ông Nguyễn Văn Thi với nội dung là xử phạt tiền và tịch thu tiêu hủy toàn bộ số sách và bìa hai cuốn sách trên.

Như vậy, toàn bộ số sách do hộ kinh doanh cá thể Nguyễn Văn Thi đóng không được phát hành ngoài thị trường. Bản thân công ty TNHH văn hoá sáng tạo Trí Việt không có tài liệu chứng cứ nào chứng minh sách do hộ kinh doanh cá thể Nguyễn Văn Thi đóng được lưu hành ngoài thị trường cũng như các chi phí hợp lý để ngăn chặn, hạn chế khắc phục thiệt hại.

Do vậy, yêu cầu bồi thường thiệt hại về vật chất do hành vi xâm phạm nhãn hiệu hàng hoá được bảo hộ theo Luật sở hữu trí tuệ là 500.000.000 VND và thiệt hại về tinh thần do bị tổn thất về danh dự, uy tín của Trí Việt là 50.000.000 VND. Tổng cộng là 550.000.000 VND là không có căn cứ.

Căn cứ quy định của Quốc hội (2015, Điều 604,

Điều 608, Điều 611), bác yêu cầu khởi kiện bồi thường thiệt hại ngoài hợp đồng của công ty TNHH văn hoá sáng tạo Trí Việt đối với hộ kinh doanh cá thể Nguyễn Văn Thi.

5.3. Bản án phúc thẩm

Việc tòa án cấp sơ thẩm bác yêu cầu của Công ty TNHH văn hoá sáng tạo Trí Việt đòi bồi thường thiệt hại do hành vi vi phạm quyền tác giả và quyền sở hữu trí tuệ của cơ sở gia công sau in Huy Thi đã không thuyết phục được nguyên đơn. Vì vậy, Công ty TNHH văn hoá sáng tạo Trí Việt tiếp tục sử dụng quyền kháng cáo bản án lên cấp phúc thẩm là Tòa án nhân dân Thành phố Hà Nội. Ngày 13 tháng 5 năm 2014, Công ty TNHH văn hoá sáng tạo Trí Việt có đơn kháng cáo toàn bộ bản án sơ thẩm với quan điểm giữ nguyên như đã nêu tại phiên tòa sơ thẩm, đó là Huy Thi vi phạm bản quyền đối với Công ty Trí Việt. Vi phạm này dẫn đến thiệt hại nên Huy Thi phải bồi thường thiệt hại ngoài hợp đồng cho hành vi vi phạm trên.

Trình bày tại tòa phúc thẩm, Cơ sở gia công sau in Huy Thi cho rằng họ không in trái pháp luật mà chỉ đóng xén sản phẩm sau in. Do việc nhận gia công này không có hợp đồng, hóa đơn chứng từ và không xác định được người thuê gia công nên đã bị phạt vi phạm hành chính 25.000.000 VND. Bị đơn cho rằng không xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ, không làm mất uy tín danh dự và không làm suy giảm doanh thu của nguyên đơn vì số hàng trên đã bị tiêu hủy khi đang làm, chưa lưu hành trên thị trường.

Hội đồng xét xử phúc thẩm nhận định: Cơ sở gia công sau in không có chức năng in ấn nêu trong giấy phép và các chứng cứ, tài liệu trong hồ sơ vụ án xác định không có việc cơ sở Huy Thi in ấn mà chỉ thực hiện gia công sau in. Hành vi của cơ sở Huy Thi là vi phạm quyền tác giả quy định tại luật sở hữu trí tuệ về hành vi tàng trữ, chứa chấp hàng hóa. Hành vi này đã bị xử phạt vi phạm hành chính. Số sách in đã bị tịch thu, tiêu hủy trước khi đưa ra thị trường nên chưa thể gây sụt giảm doanh thu cũng như uy tín, danh dự của Công ty Trí Việt (Tòa án nhân dân Thành phố Hà Nội, 2014, 8). Theo đó, bản án phúc thẩm tuyên y án sơ thẩm đồng nghĩa với việc bác yêu cầu của nguyên đơn.

6. Nhận xét của tác giả về bản án sơ thẩm, phúc thẩm liên quan đến yêu cầu khởi kiện của Công ty First News

Hai bản án trên của tòa án cho thấy phán quyết

trên của tòa án chỉ đáp ứng một phần yêu cầu của nguyên đơn, đó là công nhận Công ty TNHH Văn hóa sáng tạo Trí Việt là chủ sở hữu quyền về tài sản đối với 2 tác phẩm văn học là đối tượng bị cơ sở gia công sau in Huy Thi tham gia làm giả. Phán quyết không dứt điểm và thiếu rõ ràng trên của 2 cấp tòa án đã tạo ra một tiền lệ xấu đối với vấn nạn sách vi phạm bản quyền đang tràn lan hiện nay. Các bản án đã tuyên dễ dẫn đến cảm giác chúng ta thiếu quyết liệt trong việc ngăn chặn hành vi xâm phạm quyền tác giả nói riêng và quyền sở hữu trí tuệ nói chung. Câu chuyện khởi kiện cơ sở làm sách trái pháp luật với những chứng cứ hết sức rõ ràng, cụ thể nhưng cuối cùng đơn vị bị vi phạm bản quyền trắng trợn lại bị thua kiện khiến giới làm sách lo ngại đây sẽ là tiền lệ xấu, là cơ sở dung dưỡng cho hành vi đóng, in, phát hành sách vi phạm bản quyền ngày càng công khai và trầm trọng hơn.

Nhìn nhận về vụ kiện đòi bồi thường thiệt hại ngoài hợp đồng mà Công ty TNHH Văn hóa sáng tạo Trí Việt là nguyên đơn, Cơ sở gia công sau in Huy Thi là bị đơn cho thấy: Phía Công ty Trí Việt, chủ thể quyền tác giả đối với 2 cuốn sách bị vi phạm bản quyền đã rất tích cực trong việc đấu tranh với hành vi xâm phạm quyền tác giả. Theo thông tin từ phía nguyên đơn, để có được chứng cứ chứng minh hành vi vi phạm bản quyền của cơ sở Huy Thi, Công ty đã phải bỏ rất nhiều công sức, thời gian và tâm huyết ra để thu thập chứng cứ, phối hợp với cơ quan chức năng tiến hành điều tra và bắt quả tang vụ việc làm sách trái pháp luật. Sau khi sự việc xảy ra, Công ty cũng rất tích cực thu thập chứng cứ để quyết tâm theo đuổi, đưa vụ việc ra trước pháp luật. Sau khi bị tòa cấp sơ thẩm bác yêu cầu, Công ty tiếp tục kháng cáo và theo đuổi vụ việc. Ngay cả khi bản án phúc thẩm tuyên y án sơ thẩm, phía Công ty cũng chưa từ bỏ ý định theo đuổi và đấu tranh với hành vi vi phạm quyền tác giả.

Đối với cơ quan tố tụng, trong vụ kiện này, qua 2 cấp xét xử cho thấy quan điểm của viện kiểm sát và phán quyết của tòa án thể hiện sự thiếu kiên quyết đối với hành vi xâm phạm quyền tác giả. Cả 2 cấp xét xử đều thừa nhận cơ sở Huy Thi vi phạm quyền tác giả đối với Công ty Trí Việt. Các chứng cứ và nhận định của hội đồng xét xử cũng cho thấy việc làm của Huy Thi là một trong các công đoạn sản xuất, phát hành sách vi phạm bản quyền. Việc cơ quan tố tụng chỉ căn cứ vào lời khai của bị đơn cũng như thông tin trên giấy phép đăng ký kinh doanh để

đi đến nhận định cơ sở này không in sách trái pháp luật là khiên cưỡng. Bên cạnh đó, việc cho rằng số sách bị bắt tại chỗ và đã tiêu hủy nên không gây thiệt hại cũng thiếu thuyết phục vì đây là cơ sở tham gia việc gia công sau in từ nhiều năm, một khi chưa xem xét, đánh giá cụ thể, toàn diện thì chưa thể kết luận được cơ sở này đã tham gia vào các công đoạn sản xuất sách vi phạm bản quyền đưa ra tiêu thụ ngoài thị trường.

Trong vụ việc này, đáng lẽ vai trò của lực lượng chức năng là cơ quan quản lý thị trường và cơ quan công an cần phải thể hiện cụ thể và quyết liệt hơn. Rõ ràng, nếu theo nội dung vụ việc xảy ra, đối chiếu với quy định pháp luật hình sự thì có căn cứ cho thấy có dấu hiệu tội xâm phạm quyền tác giả. Cơ quan chức năng cần chuyển hồ sơ sang cơ quan điều tra xem xét cụ thể. Việc một cơ quan có trình độ, nghiệp vụ chuyên môn tiến hành điều tra sẽ đảm bảo việc thu thập chứng cứ, lời khai đầy đủ và khách quan hơn là lời khai của đương sự tại phiên tòa dân sự. Ngay cả khi cơ quan điều tra tiếp nhận, xem xét, đánh giá chứng cứ mà thấy chưa đủ yếu tố xem xét hình sự thì khi đó chuyển sang xử phạt hành chính cũng hoàn toàn phù hợp quy định pháp luật. Nếu vụ việc này được xử lý theo hướng như vậy thì giới làm sách thấy thuyết phục hơn và sẽ có tác dụng rất lớn trong việc răn đe đối với các tổ chức, cá nhân đã, đang và sẽ có ý định sản xuất, kinh doanh sách vi phạm bản quyền.

Như vậy, trong vụ kiện này, việc chủ thể quyền tác giả đứng lên khiếu kiện nhằm bảo vệ quyền tác giả của mình bị xâm phạm nhưng bị thua kiện một cơ sở gia công sách trái pháp luật được coi là một tiền lệ xấu trong việc đấu tranh với các hành vi vi phạm quyền tác giả. Việc này dẫn tới hệ quả không khuyến khích sự sáng tạo cũng như cũng tổ chức, cá nhân đầu tư vào lĩnh vực văn hóa sáng tạo. (Trần Văn Nam & cộng sự, 2013, 11). Điều đó sẽ ảnh hưởng không nhỏ đến quá trình lao động sáng tạo để tạo ra những tác phẩm văn học nghệ thuật và khoa học có giá trị. Đây là một thiệt hại chung cho xã hội và kìm hãm sự phát triển. Tác giả đề xuất Hội đồng tuyển chọn án lệ quốc gia cần sớm tuyển lựa một số bản án điển hình về xử lý vi phạm quyền tác giả, đăng công khai trên cổng thông tin của Tòa án nhân dân tối cao, tập huấn cho Tòa án các cấp, sẽ là bài học cho các chủ thể bảo vệ hiệu quả hơn quyền sở hữu trí tuệ trong thời gian tới.

Tài liệu tham khảo:

- Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch (2014), *Báo cáo tổng kết 5 năm thực hiện Chỉ thị số 36/2008/CT-TTg về việc tăng cường quản lý thực thi và bảo hộ quyền tác giả, quyền liên quan*, Hà Nội.
- Trần Thị Thùy Dương (2016), *Pháp luật quốc tế và kinh nghiệm một số nước về bảo hộ quyền tác giả đối với tác phẩm âm nhạc*, Luận văn thạc sĩ luật học, Khoa Luật – Đại học Quốc gia Hà Nội.
- Cúc Đường (2016), ‘Sách lậu và những kỷ lục... bất đắc dĩ’, *Báo Thể thao và Văn hóa*, truy cập lần cuối ngày 5 tháng 11 năm 2018, từ < <https://thethaovanhoa.vn/dien-dan-van-hoa/sach-lau-va-nhung-ky-luc-bat-dac-di-n20160922062053337.htm>>.
- Lê Thị Nam Giang (2014), ‘Những thách thức về mặt pháp lý trong việc bảo hộ quyền tác giả trong môi trường internet’, *Kỷ yếu “Bảo vệ Quyền sao chép trong môi trường kỹ thuật số”*, Trường Đại học Luật Thành phố Hồ Chí Minh, 5/2014.
- Nguyễn Minh Hải (2016), ‘Bảo hộ quyền tác giả đối với tác phẩm báo chí theo pháp luật Việt Nam’, Luận văn thạc sĩ Luật học, Khoa Luật – Đại học Quốc gia Hà Nội.
- Trần Văn Nam, Nguyễn Hợp Toàn & Nguyễn Thị Thanh Thùy (2013), ‘Một số giải pháp nhằm tăng cường quản lý nhà nước bằng pháp luật về quyền tác giả ở Việt Nam’, *Tạp chí Kinh tế và Phát triển*, 197(II), 25-32.
- Trần Văn Nam (2014), *Quyền tác giả ở Việt Nam: Pháp luật và thực thi*, Nhà xuất bản Tư pháp, Hà Nội.
- Quốc hội (2009), *Luật Sở hữu Trí tuệ, số 36/2009/QH12*, thông qua ngày 19 tháng 6 năm 2009.
- Quốc hội (2015), *Bộ Luật dân sự, số 91/2015/QH13*, thông qua ngày 24 tháng 11 năm 2015.
- Tòa án nhân dân huyện Thanh Trì (2014), *Bản án dân sự sơ thẩm số 05/2014/DSST, ngày 29 tháng 4 năm 2014*, Hà Nội.
- Tòa án nhân dân Thành phố Hà Nội (2014), *Bản án dân sự phúc thẩm số 184/2014/DSPT, ngày 27 tháng 8 năm 2014*, Hà Nội.